

Luc Demullier (N-VA):

„De christelijke zuil heeft zijn eigen graf gedolven”

Bij de jongste verkiezingen brak de N-VA op bescheiden wijze ook door in vijf van de negentien Brusselse gemeenten en veroverde 6 gemeentezitjes. Eén van hen is Luc Demullier, die jarenlang commentator en hoofdredacteur was van de christelijke vakbondskrant ‘Het Volk’. Samen met hem analyseren we de resultaten van de verkiezingen in Brussel, vertrekkend in zijn woonplaats Sint-Agatha-Berchem, de ‚kleinste’ Brusselse gemeente waar N-VA een zetel haalde, maar qua inwonersaantal toch vergelijkbaar met een stad als Diest. We peilen ook naar een toekomstvisie voor Brussel, en naar enige nuance omtrent het sociaal-economisch profiel van zijn partij.

U bent verkozen als N-VA-mandataris in de Brusselse gemeente Sint-Agatha-Berchem. Hoe hebt u de stap naar de politiek gezet?

Ik heb heel mijn leven, van mijn geboorte tot nu onafgebroken in Sint-Agatha-Berchem gewoond. Ik kom uit een gezin met vijf kinderen, maar vandaag ben ik de enige die nog in Brussel-19 woont. Mijn jongste broer is vorig jaar met zijn gezin (drie kinderen) „weggevlucht” zeg maar, voor de verstedelijking.

Persoonlijk ben ik zelf nooit erg in de gemeente geëngageerd geweest, hoewel ik er altijd graag gewoon heb. In mijn jeugd was het nog eigenlijk een Vlaamse gemeente met Victor Guns, die de laatste Vlaamse burgemeester was van een Brusselse gemeente. In die jaren nam de verfransingspolitiek toe met de opkomst van het FDF in de jaren 1970. Ik heb schoolgelopen in het Heilig-Hartcollege van Ganshoren (vlakbij de basiliek van Koekelberg, red.). Dat was aanvankelijk een tweetalig college. Ik herinner me dat er in de hoogdagen van het FD en tijdens de periode van het Egmontpact regelmatig gevochten werd tussen Vlaamse en Franstalige leerlingen op de gemeenschappelijke speelplaats. In die periode is er een muur gebouwd om de twee colleges fysiek van elkaar af te scheiden. Op die manier heb ik toch een deel van de Vlaamse strijd meegemaakt. Ik heb ook nog betoogd tegen het Egmontpact. Ik was gevoelig voor de verfransingsdruk die in onze gemeente voelbaar werd in de jaren 1980. In Berchem speelde ook Hugo Weckx een belangrijke rol als verdediger van de Vlaamse gedachte. Hij was het enige parlamentslid dat op het CVP-congres tegen het Egmontpact had gestemd, waardoor zijn kans op vroeg ministerschap vergooid waren. Later zou hij toch Vlaams minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden worden.

Ik ben dan gehuwd. Mijn echtgenote is uit West-Vlaanderen afkomstig en heeft veel moeite gehad om in Brussel te aarden en we verbleven vele weekends in West-Vlaanderen. Mijn job in de journalistiek maakte dat ik altijd ’s avonds laat thuiskwam, zodoende heb ik me nooit in plaatselijke verenigingen geëngageerd. Aangezien we geen kinderen hebben, is ook het circuit van de school, de jeugdverenigingen en dergelijke me vreemd.

Toen me enkele maanden geleden gevraagd werd om de N-VA-lijst in Berchem aan te voeren, vroeg ik me daarom af of ik wel de geschikte persoon was. Mits de nodige overtuigingskracht heeft men mij overhaald, en toen we eenmaal de baan opgingen, samen met mijn moeder, om handtekeningen in te zamelen om de lijst voor te dragen, waren de eerste reacties erg bemoedigend. Tijdens de vele huisbezoeken kregen we een goede respons. Door die campagne hebben we dan ook een goed resultaat van 7% neergezet. Dus waren we niet zo ver verwijderd van een tweede zetel. In Anderlecht haald N-VA 5% (en twee zetels). In de andere Brusselse gemeenten iets minder dan 5%.

Bent u tevreden met het in Brussel gehaalde resultaat?

Ik wist niet goed wat we moesten verwachten. Onze opdracht was om N-VA op de kaart te zetten, maar we wisten niet waar de lat lag. In Vlaanderen kon men er van uitgaan dat men in elke gemeente gegarandeerd 15% kon halen door de merknaam. In Brussel was dat helemaal niet duidelijk. Met de gewestverkiezingen in 2009 haalden we zowat 2.000 stemmen in heel Brussel. Bij de federale verkiezingen van 2010 was dit al gestegen tot 7.000 à 8.000 stemmen. Vandaag hebben we in de tien gemeenten waar we zijn opgekomen 11.000 stemmen verworven. Er is dus sprake van een groeiscenario, en ik voel duidelijk aan dat we nog potentieel hebben. Jammer is dat senator Karl Vanlouwe in Ganshoren zijn zetel nipt gemist heeft, maar het lijkt me dat we ons op een bescheiden manier toch effectief in Brussel verankerd hebben. En dat was toch de existentiële vraag naar de N-VA-afdelingen in Brussel. De resultaten geven aan dat vanuit de N-VA de boodschap nog steeds luidt dat we Brussel niet loslaten. Mochten we in Brussel géén zetels gehaald hebben, dan hadden we moeten vaststellen dat de Brusselse Vlamingen tevreden zijn met de situatie zoals ze is. Wij werden dan Brusselaars die toevallig nog wat Nederlands spreken, en waren geen echte Brusselse Vlamingen meer. Quod non.

Er bestaat dus in Brussel nog een ander verhaal dan dat van Groen. Vandaag de meest succesrijke partij in Vlaams-Brussel, die helemaal opgaat in zijn samenwerking met Ecolo, die gelooft in een „Brusselse gemeenschap”, streeft naar een „Brusselse gemeenschapsregering”, Brussels separatisme, zeg maar...

Groen is inderdaad een ander verhaal. De partij heeft zich tot op het hoogste niveau gelieerd aan Ecolo, met electoraal succes voor de Nederlandstalige kandidaten, maar niet helemaal tot tevredenheid van de Franstalige ecologisten. De Nederlandstalige kandidaten halen volgens mij meer verkozenen dan hun aandeel in de bevolking. Het weze hen gegund en natuurlijk ben ik blij dat er Nederlandstalige kandidaten zijn gekozen. Het is een andere tactiek. De uitdaging van N-VA was om in Brussel met een eigen lijst zetels te halen, dat wil zeggen, zonder de eigen cultuur, de eigen taal, de eigen Vlaamse manier van politiek voeren te verloochenen. Dat is mijn kritiek op een aantal mensen die ik ken die op Franstalige lijsten zijn gaan staan. Men noemt dat tweetalige lijsten, maar dat is niet waar: dat zijn Franstalige lijsten. Die geven een groot deel van hun eigen programma op om verkozen te geraken én omdat ze meestal nog wel een postje krijgen. Toon mij één tweetalige lijst. Ik vind ze niet. De drie CD&V-verkozenen in Sint-Agatha-Berchem zijn wel goed af: Riga wordt schepen, Agnes Vandenbremt wordt schepen voor drie jaar, en Peter Decabooter ook voor drie jaar. Drie verkozenen, en ze krijgen alle drie een postje. Maar het is duidelijk dat zij niet de verdediging gaan opnemen van de Vlamingen die in hun rechten geschaad zijn. Dat bedoel ik letterlijk.

Hebt u daar voorbeelden van?

Tja, ik ken voorbeelden van mensen die een nieuwe identiteitskaart aanvragen, alle documenten in het Nederlands indienen en toch een Franstalige identiteitskaart krijgen. Probeer dat maar eens recht te zetten en terug een Nederlandstalige identiteitskaart te bemachtigen.

En dat in het brave, Vlaamse Berchem?

Dat is een mythe die stamt uit mijn jeugd, uit de tijd van Victor Guns, toen de meerderheid in de gemeenteraad nog Nederlandstalig was. Nu zijn we blij dat we vijf Nederlandstalige verkozenen hebben op 27, van wie er vier verkozen zijn dankzij stemmen van Franstaligen. Terwijl er Nederlandstaligen die voor de sp.a-kandidaat Dirk Moors hebben gestemd in feite hun stem aan een Franstalige hebben gegeven, want Moors is niet verkozen. In Berchem zijn bij de laatste Gewestraadsverkiezingen 12% stemmen uitgebracht op Vlaamse lijsten. Op de kiezerslijst heb ik 2.100 Nederlandstaligen gevonden op een totaal van 14.000 kiesgerechtigden. Ik durf hier de Vlaamse leeuw niet uithangen. Ik durf geen N-VA-affiche op mijn auto uithangen. En ik weet waarom.

Over het geheel van Brussel blijft het aantal Vlaamse zetels gelijk. En dat ondanks het feit dat het Vlaams Belang praktisch van de kaart wordt geveegd (van zestien naar één zetel) en ook de CD&V serieuze klappen krijgt (van twintig naar dertien zetels).

Opgelet, het aantal Vlaamse zetels blijft weliswaar gelijk (è! Van de 683), maar dat komt ook doordat het totaal aantal zetels in vele gemeenten opgetrokken is (in totaal met een twintigtal extra zetels). Op die manier daalt de Vlaamse vertegenwoordiging van 11,9 naar 11,0 procent.

Maar hoe verklaart u de neergang van VB en CD&V?

VB-voorman Dominiek Lootens heeft zelf aangegeven dat zijn kiezers ofwel zijn vertrokken ofwel gestorven. Wellicht wel, maar ik denk ook dat de Franstalige kiezers bij het VB hebben afgehaakt. Die waren allicht aangetrokken door figuren als Johan Demol die meer een Brussels accent legde dan een radicaal-Vlaams. En tot slot treedt een soort vermoeidheid op: men stemt nu al zo lang op het Vlaams Belang, maar dat levert niets op.

Wat de CD&V betreft, die partij zit al 40 jaar op een neerwaartse lijn. Zij raakt uitgeput door de eigen machtsdeelname. Het is opvallend dat inderdaad vooral Groen en ook N-VA het goed doen. Het zijn niet de traditionele partijen. Als je ziet dat zelfs een minister als Pascal Smet niet durft met meer dan twee kandidaten op te komen op een lijst van 49.

U zei eerder dat u in Berchem een goede respons had. Op welke punten vond u veel gehoor?

De zaken die steeds terugkwamen waren het Vlaams karakter, de veiligheid, en dan bedoelen we niet alleen het onveiligheidsgevoel maar ook concrete ervaringen van mensen bij wie een ketting is afgerukt, die belaagd of uitgemaakt worden. Tot slot baart ook het project van de grote moskee die er in Berchem komt, vele mensen zorgen.

De druk van Molenbeek op Berchem neemt toe?

Inderdaad. Ik noem dat de vermolenbeking van Berchem. Mijn partij is zeker niet tegen moslims of tegen de islam of tegen de vrijheid van eredienst. Een moskee moet kunnen. Maar mensen die zich hier komen vestigen, moet zich wel kunnen en willen integreren. Dat is in Molenbeek niet gebeurd. Zonder ook maar enige bijdrage te hebben geleverd aan de maatschappij krijgt men van diezelfde maatschappij allerlei voordelen in de schoot geworpen: huisvesting, uitkeringen. In Berchem ontmoet ik Vlamingen die een sociale woning willen, die al heel lang in de gemeente wonen. Zij zien hun plaats ingenomen door nieuwkomers die geen woord Nederlands spreken, die niet zijn ingeburgerd. De laatste vijf à tien jaar ziet men fysiek Molenbeek opschuiven. De Gentsesteenweg, de grote as die vanaf de Vlaamsepoort in de Vijfhoek, dwars door Molenbeek richting Gent loopt, is op het grondgebied van Berchem

prachtig heraangelegd, met fraaie lantaarns enz. Je waant je op de Champs-Élysées zolang je omhoog kijkt. Maar kijk je naar de begane grond, dan merk je dat de degelijke deftige Belgische winkels die er vroeger waren, verdwenen zijn om plaats te maken voor leegstand, marginale nachtwinkels, telefoonwinkeltjes. Er is zelfs al een pitazaak die het heeft opgegeven. Ik vraag me af waarom je in slaapgemeente als Berchem een nachtwinkel nodig hebt.

Er wordt ook niets gecontroleerd. We hebben telefoonwinkels waar je voor 18 cent naar Kameroen kan bellen. Ik vraag me af hoe die mensen uit de kosten kunnen komen. Op diezelfde Gentsesteenweg zijn er handelszaken die op de stoep hun groenten uitstallen, zonder vergunning. Men laat dat maar toe. Zoiets stoort de mensen.

's Morgens begeef ik me met de bus 84 naar metrostation Beekkant om naar het werk te sporen. Ik hoor tijdens die busrit door Molenbeek geen westerse talen meer, zelfs geen Frans. Ik hoor Arabisch, Russisch, Pools, Lingala. Denk maar niet dat men aan oudere mensen nog zijn plaats afstaat: je krijgt een snack en een beet. Kortom, je voelt je redelijk ontheemd. Je rijdt niet door de wereldstad die Brussel pretendeert te zijn, je rijdt door een derde-wereldstad. Dat heeft te maken een gebrek aan integratie, acculturatie. De mensen moeten hun godsdienst niet afzweren, maar we verwachten van hen wel dat zij een bijdrage leveren tot de maatschappij. Daarom ben ik ook een groot voorstander van de verstrenging van de gezinshereniging. Met het verkiezingsgebeuren moest ik natuurlijk vaak op het gemeentehuis zijn. Dan zie je daar in de wachtrij aan het loket een jongeman die zich in het Arabisch uitdrukt met twee zestigers, zijn ouders, die wellicht recht van het vliegtuig waren gestapt. Die zijn hier dus niet op vakantie. Straks krijgen die ook weer een uitkering.

Van de Gentsesteenweg terug naar het globale plaatje. Het is de N-VA gelukt om in zekere mate het democratisch Vlaams-nationalisme in Brussel te verankeren. Een deel van het electoraat geeft aan niet los te willen komen van Vlaanderen. Hoe zal dit zich vertalen in de Brusselvisie van de partij, die op dit punt vaak bekritiseerd werd.

Die visie moet zeker uitgepuurd worden. In de eerste plaats moet men het al eens geraken over een analyse, vervolgens kan men via democratisch overleg, ook met de Walen en de Franstalige Brusselaars, naar een aangepast model.

De Franstaligen zijn toch al lang klaar met hun model: ze hebben volkomen wederrechtelijk de Waals-Brusselse Federatie opgericht!

O ja? En wat is dan de hoofdstad van die federatie? Is dat Namen of Brussel? Ik vraag het u... Alstublieft. Laat het er ons toch over eens zijn dat deze stad slecht wordt bestuurd. Op het vlak van mobiliteit is het een ramp. Op het vlak van veiligheid scheelt het niet veel. Financieel is het een puinhoop. Het sociaal weefsel is weggeslagen. We spreken van een opeenstapeling van mislukkingen. Gewoon al de manier waarop de ene gemeente de andere tegenwerkt. Als we vanuit die analyse vertrekken: de N-VA pleit voor één grote gemeente.

Daarover is toch een Vlaamse consensus?

Prima, als we het al over de analyse eens zijn. Kunnen we het dan hebben over de status van Brussel? Ik zeg niet het statuut, maar de status. Ten eerste: is Brussel de hoofdstad van Vlaanderen? Ja voor 100%. Ten tweede: is Brussel de hoofdstad van de Franse gemeenschap, vandaag dus geheten Wallonie-Bruxelles? Dat is me niet zo heel duidelijk. Wallonië heeft Namen als hoofdstad en Wallo-Brux investeert niet zo veel pro capita in Brussel als de Vlamingen doen. Drie: is Brussel de hoofdstad van België? Als we naar een confederatie of

een autonomie gaan, wat gebeurt er dan op dat vlak? Vier: het is nu de facto het politieke centrum, maar het is niet officieel de hoofdstad van Europa. Het gevolg is dat Europa ook niet echt investeert in die stad. Maar Europa profiteert wel van Brussel, en geen klein beetje. Eén voorbeeld: Verhofstadt heeft indertijd geijverd om alle vergaderingen van de Europese Ministerraad naar Brussel te halen, en hij zou het ook wel regelen dat de kost van de politie-escortes voor al die Europese tops op de EU zouden verhaald worden. Men heeft hem vierkant uitgelachen. Dus wij betalen die motards nu. Dat is de hoofdstedelijke en de internationale functie. Brussel heeft verschillende statussen. We moeten afspreken welke status we willen behouden, en dan rijst de vraag naar een statuut dat anders is dan het huidige statuut.

Gaan we naar een confederaal scenario, dan zal het statuut van Brussel nog steeds een apart zijn, waarbij de Brusselaars zullen moeten kiezen of ze tot de Vlaamse of de Frans-Waalse nationaliteit willen behoren. Eens die keuze gemaakt is, kan er ook niet meer geshopt worden. En wat dan met de andere Brusselaars? Er zijn meer dan 150 nationaliteiten op dit grondgebied. Ook zij zullen in dit plaatje moeten passen.

Brussel zal volgens mij moeten worden bestuurd als een condominium, zoals Andorra of zoals Moresnet. Het voorbeeld van Moresnet verdient volgens mij aandacht. Gedurende 100 jaar (van 1815 tot 1919) vormde het niemandsland rond de zinkmijn van Moresnet een condominium dat door de Pruisen en de Belgen samen werd beheerd. Dat was een succesverhaal. Ze hadden de zinkmijn, maar het was een belastingparadijs. De bevolking groeide, de mensen gingen graag naar Moresnet. Het was een gebied dat opleefde. Welnu, Brussel heeft geen zinkmijn, maar Brussel heeft wel een aantal troeven. Het heeft een internationale rol. Nodig de EU dan uit om mee in het beheer van het condominium te stappen, of op zijn minst van het Europees district.

Intussen zitten we met een staatshervorming die nog op de rails zit. Voor de verkiezingen was het niet duidelijk of daar veel van in huis zou komen. Maar vandaag horen we een Moureaux verklaren dat er haast bij is om de Vlaamse federale beleidspartijen terwille te zijn en dus snel werk te maken van de overeengekomen overdrachten van bevoegdheden. Als dat gebeurt, zal Brussel ook versterkt worden als derde gewest en ook heel wat gemeenschapsbevoegdheden krijgen, zoals sport, toerisme, kindergeld, maar dan niet in een keuzemodel zoals u het bepleit.

Alles staat of valt met de financiering daarvan.

Maar de herfinanciering van Brussel is toch al rond.

Het is duidelijk dat dit niet kan blijven duren. Dat is nu net wat de N-VA en de kiezer van de N-VA niet aanvaardt: men kan niet blijven vragen dat men onbeperkt investeert in een stad en tegelijkertijd zijn bevoegdheden moet afgeven. Elke Roex (sp.a) sprak onlangs in het Vlaams parlement over „Brussels” onderwijs. Mij niet gelaten, maar wie gaat dat betalen? Laat Brussel dat dan zelf betalen. Maar Brussel heeft onvoldoende inkomsten. Men zal dan zeggen: laat al wie in Brussel werkt, de Vlaamse ambtenaren enz., zijn belastingen in Brussel betalen. Prima, de Vlaamse administratie zal snel genoeg verkassen naar Vilvoorde, Mechelen of Antwerpen. Kom, kom. Men mag zeggen wat men wil, maar wie mee moet betalen, moet ook mee bepalen.

Hoe dan ook, de deal is rond. Zit N-VA niet in een gewrongen situatie, nu ze in de Vlaamse regering naast Kris Peeters zit te popelen om bevoegdheden binnen te halen?

N-VA zit niet in een gewrongen situatie. Als er nieuwe bevoegdheden overkomen, des te beter. Iedereen zal blij zijn dat Vlaanderen meer bevoegdheden krijgt.

Bevoegdheden die Brussel dan ook krijgt...

Voilà! Als we zien wat de consequenties zijn, is het maar logisch dat we ons daar op federaal vlak tegen verzetten. Ikzelf als Brusselaar trouwens ook! U weet toch dat de cheque van €400 miljoen, die Brussel nu zal krijgen, intussen al drie keer is uitgegeven. Picqué zal er zijn begrotingsputten mee vullen. Milquet wil 400 politie-agenten. Moureaux ziet allerlei nieuwe projecten en Bruno De Lille zal er fietspaden mee aanleggen. Is dat het als we het hebben over de hoofdstedelijke functie, Mogen we Brussel ook vragen om zich ook als een hoofdstad te gedragen? Maar dat gebeurt niet.

Laten we daar het hoofdstuk Brussel mee afsluiten. Meervoud wilde ook graag dit gesprek met u omdat uw profiel wat afwijkt van, zeg maar, een Johan Van den Driessche (verkozen in Brussel-stad), de man van het bedrijfsleven, in een partij die zich in deze campagne haast karikaturaal heeft opgesteld als een anti-belastingpartij. Als gewezen hoofdredacteur van Het Volk, de christelijke vakbondskrant, stond u dichterbij de syndicale middens.

Zo u wil ben ik geen typische N-VA'er, als men denkt in clichés. Ik ben geen ondernemer, ik ben niet van Voka, ik ben geen rechtse ultraliberaal. Dat is juist. Maar dat zijn dan ook de clichés.

Beroepshalve ben ik inderdaad al gauw in de journalistiek terechtgekomen, aanvankelijk als kleine free-lance medewerker voor Het Volk én Het Laatste Nieuws. Dan heb ik deelgenomen aan een examen bij Het Volk. Daar heb ik aanvankelijk de sociaal-economische actualiteit opgevolgd. In mijn eerste dagen volgde ik de sociale verkiezingen en ik begon al heel snel commentaarstukken te schrijven. Op die manier ben ik in de politieke journalistiek gerold. Bij Het Volk was het zo dat er elke maandag een „politiek comité” op het hoofdkwartier van het ACW. Daarin zaten de voorzitter van de vakbond, Jef Houthuys, later Willy Peirens, de voorzitter van de CM, Bob Van den Heuvel, dan Dirk Sauer en later Marc Justaert, de voorzitter van het ACW, Theo Rombouts, de voorzitter van BACOB, Hubert Detremmerie, soms ook de vertegenwoordiger van het ACW in de regering, dat was Jean-Luc Dehaene en dan wij van het Volk, Leo Marijnissen en ikzelf. Daar werd wekelijks „de toestand van het land” besproken. Dat was zeer interessant. Nooit heeft men ons gezegd in welke zin wij moesten schrijven. Maar je blijft loyaal aan je werkgever en die houding heb ik doorheen mijn hele carrière aangehouden.

Na de overname van Het Volk door de VUM ben ik nog een half jaar naar VTM gegaan. Later heeft men mij teruggevraagd om adjunct-hoofdredacteur en vervolgens hoofdredacteur te zijn van Het Volk. Toen was de band met de vakbond en het ACW al doorgesneden. De vakbond en het ACW hadden bovendien bij de overname de VTM-aandelen, die Het Volk in 1989 had gekregen bij de oprichting van VTM, te gelde gemaakt. Die gelden zijn bij de overname inderdaad niet naar de krant, waar ze hoorden, maar naar de vakbond en het ACW gevloeid. Daar zijn die Dexia-aandelen mee gekocht, die eerst famous zijn gestegen, maar later gecrasht zijn. Het ACW heeft dat verlies dan teruggeëist van de overheid. Je moet maar durven.

Na die perikelen ben ik bij Gazet van Antwerpen terechtgekomen, de zogenaamde rechtse krant van Linkeroever. Dan krijg je snel het etiket dat je conservatief bent. Aanvankelijk

werkte ik nog onder Luc Van Loon, die na één jaar werd opgevolgd door Luc Rademakers, een Stevaertboy, doctor in de filosofie van de VUB. Voor hem was ik een katholieke reactionair. Tussen ons boterde het niet zo goed. Na vijf jaar Gazet van Antwerpen hield ik het voor bekeken. Daarna heb ik nog voor Wereldmissiehulp gewerkt. Dan krijg je het etiket van wereldverbeteraar. Vandaag werk ik voor Jan Peumans. Op Facebook noemden de Franstalige kandidaten mij daarom een radicale separatist.

Men associeert mensen vaak met hun werkgever en men vergeet dat ze hun eigen ideeën kunnen hebben. Gedurende mijn loopbaan heb ik me nooit politiek geëngageerd, maar als ik dit nu wel doe, is het uit overtuiging.

De N-VA streeft naar een incontournable positie tegen 2014, maar daarvoor moet de partij nog een groot deel van de huidige CD&V-kiezers overhalen. Kan dat lukken met een rechts-conservatief profiel, zoals de partij nu uitdraagt, terwijl het gros van de Vlamingen loontrekkenden en kleine zelfstandigen zijn?

Wij halen bij de provincieraadsverkiezingen nu 28%. Ik vermoed dat bij die 28% veel bedienden, leerkrachten, ambtenaren, werklozen en gepensioneerden zullen zitten. Ik denk dus dat wij een soort volkspartij aan het worden zijn op een blitz-tijd. Dit is ongeëvenaard in de politieke geschiedenis van West-Europa. Deze gemeenteraadsverkiezingen zijn voor N-VA heel belangrijk geweest, precies om uit te groeien tot een volkspartij. We hebben erg veel te danken aan Bart De Wever, maar we hebben bewezen dat we overal in Vlaanderen zijn ideeën kunnen uitdragen. Een aantal bolwerken houdt stand. Men moet niet naïef zijn: je kan niet in één slag een absolute CD&V-meerderheid van 60% doen kantelen. Zelf ben ik in Berchem de enige gekozenen tegenover 3 CD&V'ers. Er is nog een hele weg te gaan. Maar het feit dat men breder wordt, zal er ook toe leiden dat het programma duidelijker wordt.

Want wat heet conservatief? Wij zijn de eerste partij in het land die een allochtone burgemeester levert. Patrick Janssen heeft bij de vorige verkiezingen heel wat allochtone kandidaten op zijn lijst gezet, daarmee heel wat allochtone stemmen gehaald, om vervolgens de allochtone gekozenen te verplichten ontslag te nemen om Robert Voorhamme, die niet verkozen was, als schepen op te vissen. Zoiets doet men toch niet! Bij N-VA was Nadia Sminate lijsttrekker in Londerzeel en is ze toekomstig burgemeester. Zij heeft onder meer les gegeven aan allochtonen aan het Lethas in Ganshoren. Die heeft toch geen rechts-conservatief profiel?

Op sociaal-economisch vlak dan?

Inderdaad, de N-VA zet zich af tegen de etatisering en de PS-staat. De Vlaamse benadering van de politiek, de Vlaamse benadering van de economie houdt in dat men mensen wil stimuleren. Stimuleer het ondernemerschap. Geef de mensen de mogelijkheid. Ik heb bij Groep Intro gewerkt, waar men opleidingen geeft aan groepen die voor 99% uit allochtonen bestaan, met de bedoeling die mensen kans te geven om deel te nemen aan het economisch leven. Als je deelneemt aan het economisch leven, kan je ook deelnemen aan het sociale leven. Dat lijkt me de goede benadering van de economie. Niet zoals de PS: grote bedrijven waar men de handen oplegt, de mandaten verdeelt en voorts de putten vullen zoals men in de staalijverheid gedaan heeft.

Er zijn natuurlijk een aantal programmapunten van N-VA waarover in coalities met andere partijen compromissen zullen moeten worden gesloten, of waarrond modaliteiten kunnen

worden uitgewerkt. Ik denk bijvoorbeeld aan het beperken van de werkloosheidsuitkering in de tijd (bijvoorbeeld maximum twee jaar). Ik ben zelf op mijn 48ste werkloos geworden en ben er nu 50. Ik spreek uit ondervinding: twee jaar is snel voorbij. Hoeft zo'n beperking in de tijd zo lineair te worden toegepast? Moet een schoolverlater die zes maanden werkt, meteen recht hebben op een werkloosheidsuitkering gedurende twee jaar? Omgekeerd, moet iemand die op zijn 50ste na een loopbaan van meer dan 25 jaar op straat staat, na 2 jaar zijn uitkering verliezen?

Ik kom nog even terug op de teloorgang van Het Volk. In zijn boekje „De hulpelozen van de macht” wijdt Rondas een heel stuk aan de geschiedenis van het ACW. Hij beschrijft hoe de Christelijke Arbeidersbeweging inderdaad zijn kroonjuwelen uitverkocht heeft om in Dexia te investeren, zo aan geldgewin te doen en zijn eigen idealen heeft verloochend.

Daar ben ik het helemaal mee eens. De geschiedenis van de christelijke zuil... Ik ben niet zeker of zo'n levensbeschouwelijke zuil nog van deze tijd is. De CVP en later CD&V kalft al veertig jaar af. De episode-Leterme heeft even voor een opleving gezorgd, maar dat was door het Vlaamse verhaal. En bij de eerste de beste gelegenheid heeft ook Leterme voor de macht gekozen. De christelijke zuil heeft alleszins haar eigen graf gedolven.